

Posamezna številka stane 75 para

Narodna lista: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se objavljajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročila, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 123.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvostvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 3. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezapriete reklamacije so poštne prostje. Telefon interurban št. 113.

95. številka.

Maribor, dne 24. avgusta 1928.

Letnik XV.

Na odnostno vprašanje.

Volitve v narodno skupščino so iznesle enotno zastopstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ali z drugimi besedami povedano, bile so pravi narodnostni plebisciti, ki je zaenkrat vsled svoje važnosti in nujnosti celo socijalno vprašanje potisnil v ozadje. To so priznali tudi radikali kot zastopniki Srbov in po svojem prvaku gospodu Ljubi Jovanoviću, ki je predsednik skupščine, so izjavili, da so v državi SHS trije narodi: Srbi, Hrvati in Slovenci. Do take izjave so pripravile srbske radikale volitve, ki so decimirale demokrate ter tako jasno pokazale, da teorija dekretiranega troimenega naroda ni sposobna za življenje in da ni pripravna za temelj drž. politike.

Na podlagi ugotovljenega in priznanega fakta treh narodov v naši državi so se vodila pogajanja za novo, sporazumno politiko in ugotovili so se njeni predpogoji katerih so se držali zastopniki Hrvatov in Slovencev, radikali kot zastopniki Srbov jih pa niso samo poptevali, ampak so celo še ostali pri politiki Pribečevićevega recepta. Izjave svojega voditelja Ljube Jovanovića sicer niso zavrgli, označevali so pa začeli hrvatske in slovenske zahteve in težnje z avstrijsko tradicijo in mentaliteto in tako so pokazali, da v svoji stranki na eni strani nimajo pravega soglasja, na drugi jim pa manjka politična pristojnost in poštenje. Samoradikalna vladarica se ni odrekla nasilju in začela je nadaljevati politiko svoje koalicijske prednice, katero so vodili demokrate, in tako je hrvatsko narodno zastopstvo začelo izvajati posledice ter se odločilo za korake, ki so primerni za narod, ki je priznan tudi od radikalne stranke in vlade.

Plenarna seja vodstva HRSS je v nedeljo sprejela ter razglasila sledeči sklep:

Ker niti ena današnja srbska stranka ne kaže niti najmanjše volje in pripravljenosti, da prizna hrvatskemu narodu njegovo državno politično in narodno kulturno individualnost, —

ker niti ena srbska stranka nima toliko političnega smisla in politične pristojnosti, da dvakrat gotovo enodušno izraza voljo hrvatskega naroda (28. novembra 1920 in 18. marca 1923) vzame vsaj kot resno politično dejstvo, s katero se mora računati, —

ker nasprotno i srbske stranke i posamezni srbski politiki in celokupno srbsko javno mnenje proglašajo hrvatski narod za sestavni del nekakega izmišljenega, samovoljno dekretiranega troimenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, a hrvatsko probujeno narodno zavest in politično organizirano seljaštvo vsi brez izjeme i v govorih i po časopisju nazivajo brezvestno in takozvano zapeljano maso, —

hrvatsko narodno zastopstvo po vsestranskem razmotrivanju političnega položaja odobrava po predsedniški HRSS dne 24. junija 1923 naznanjeno prekinjenje vseh pogajanj v Beogradu. Obenem poudarja, da bi se to narodno zastopstvo moglo ponovno pogajati o sporazumu med hrvatskim in srbskim narodom samo s takim srbskim narodnim zastopstvom, katero bi kot prvi in glavni predpogoj sporazuma priznalo državno politično in narodno kulturno individualnost hrvatskega naroda in se ob enem izjavilo za pripravljeno, da se s hrvatskega državnega in narodnega področja odstrani vsaka najmanjša sled srbske hegemonije.

Ker ni upanja, da bi v doglednem času srbski narod dobil pravično in uvidevno zastopstvo in ker se naprej rušijo temelji evropske kulture, je hrvatsko narodno zastopstvo primorano dati svojemu predsedniku polnomoč za diplomatsko akcijo.

Ta akcija se je začela, angleški listi že precej časa prinašajo važne članke o hrvatsko-srbskem sporu in avtonomističnem pokretu v Jugoslaviji, Radić je sedaj v Londonu, a v režimskih listih, ki so polni fantastičnih vesti o njegovem »begu« in potovanju po Evropi brez potnice, pa zastoj iščemo kako objavo prej navedenega sklepa vodstva HRSS ali pa kako trezno razmotrivanje o zvezi Radićevega potovanja z v svetu raščočim zanimanjem za narodnostne spore v naši državi. Vodstvo HRSS oficijelno razglasa, kje je Radić in kaj namerava, tudi angleški listi pišejo o njegovi akciji, radikalna vlada pa previdno molči in pusti demokrate govoriti ter pregrevati stare laži o Radićevih konferencah z emigranti na Dunaju in v Pešti, o potnici, ki naj bi jo izdala ogrska vlada, in še o marsičem drugem, kar je od raznih strani ovrženo in pobito.

Hrvatsko vprašanje stopa — iz lastne moči, po drugi pomoči, uspešno, poskusno ali kakorkoli — pred mednarodni forum. To je jasno, to vidijo vsi in to mora videti tudi vlada, ki pa molči ter pusti demokrate govoriti o pripravljeni obznani za hrvatsko narodno zastopstvo. Da je spor srbske radikalne in centralistične vlade z avtonomistično opozicijo sploh in posebej še srbsko-hrvatski spor tudi narodnostnega značaja, to vidijo vsi in povsod po svetu se ta spor kot tak označuje, da je radikalna stranka in vlada po svojih pravih predstavnikih pripoznala Hrvate za narod in poslance

HRSS za narodne zastopnike, se tudi ne taji in tako se moramo v začudenju vprašati, po kaki zmedini in omejenosti more danes režimski tisk govoriti o hrvatski akciji kot o kakem humbugu, češ, kam naj gre Radić kot strankar s svojimi strankarskimi zadevami po svetu in na koga naj se obrne. Narod najprej priznati, potem pa izzivati k akciji, končno pa vse skupaj dekretirati kot navadno strankarsko stvar, — to je višek političnih napak, ki pa škodujejo v prvi vrsti onim, ki si jih dovoljujejo.

Ko so odločilni zastopniki Srbov priznali tri narode v državi SHS, so to v svetu tudi slišali in si zapomnili in če gre zastopnik enega teh treh narodov v svet, bo kot tak tudi priznan in sprejet že na podlagi izjav, ki so jih dajali zastopniki Srbov, in pa zato seveda tudi, ker se po svetu take izjave smatrajo za trajne ter nespremenljive in ne za pesek, kakor mogoče med gotovimi političnimi krogi v Beogradu.

Pa še nekaj se ne sme pozabiti. Predsednik čehoslovaške republike bo ta mesec konferiral s predstavniki Slovaške glede rešitve slovaškega vprašanja in če bi tudi pri nas bili najspodobnejši in ne najslabši na krmilu, kakor se je izjavil Scotus Viator, bi se tudi pri nas doma lahko rešilo narodnostno vprašanje.

Politični položaj.

Kaj misli Pašić ukreniti proti Radiću? »Jutranji list« od srede poroča, da potujeta Pašić in dr. Ninčić v Pariz radi tega, da bi po Poincaréju vplivala na angleške politične kroge proti Radićevi akciji. Najozbiljnejši krog okoli Pašića se je posvetoval, kako bi se dal Radićev nastop v Londonu oslabiti in sklenilo se je sledeče. V Beogradu dobro vedo, da se politično proti Radiću v Londonu ne more ničesar doseči, prvič zato, ker so Angleži po svojih ljudeh izvrstno informirani o naših razmerah, drugič pa rad itega, ker je Radić gotovo vzel s seboj tudi original Markovega protokola. V tem protokolu pa radikali priznavajo, da je administracija države škandalozna ter potrjujejo nadalje vse informacije, ki jih je Radić že poprej dajal angleškim publicistom. Radi tega Pašić in Ninčić ne bojeta poskušala Radića v Londonu konteminirati s politične strani, temveč sklenjeno je, vse podvzeti, da se Radića v Londonu društveno onemogoči. V to svrhu bodo lansirani v gotove angleške liste članki, ki kažejo Radića kot zmedenega in nekulturnega seljaka, kateremu manjkajo evropske manire. Poleg tega se bo v gotove liste še lansirala takozvana afera Pompadour. Kakor znano, je Radić v svojem govoru v Bastilli omenil Pompadourko, a je pri tem aludirao samo na one upravne organe, ki so za kinč Dubrovnika trošili milijone, ko narod v okolici še soli nima. Radićev govor so hoteli potvrditi ter najti v njem žalitev kraljice, a ker se doma ni posrečilo, ker so tudi redarstveni organi pričali po pravici, da Radić ni tako govoril, kakor ga dolžijo, to hočejo sedaj poskusiti s članki v angleških listih ter Radića naslikati kot nekulturnega in nekavalirskega napadalca žen. — Če so informacije »Jutrnjega lista« točne, potem se pripravljajmo na lumparijo. Radić na primer kaj takega ali podobnega ni nikdar poskusil proti kakemu srbskemu politiku, pač pa Srbi sami prav radi razodevajo, kako se razni politiki in tudi Pašić kažejo v zrcalu evropskih manir in kulture. Sicer bo pa težko napraviti nekulturnega seljaka iz Radića, ki ima politično šolo v Parizu ter je pismen v vseh svetovnih jezikih.

Občinske volitve v Srbiji in Črnigori. Glasom poročil iz notranjega ministrstva so pri občinskih volitvah v Srbiji in Črnigori dobili radikali 1152 občin, demokrate 431, zemljoradniki 73, meščanska lista 13, srbska stranka 1, komunisti 1, skupna demokratsko-zemljoradniška lista 2, liberalci 2, džemijet 14, nevtalci 46, republikanci 9, skupna radikalno-demokratska lista 5. Volilo še ni 70 občin. Rezultatov še ni iz 29 okrožij, ki imajo 423 občin. Izid ni iznenadil, ker je narod tako potlačen, da zmaga, kdor je na vladi. Demokrate so poraženi. Njihov glavni odbor je imel sejo, na kateri je pretresal volilna poročila in sklenil, da se vložijo protesti proti volitvam v Beogradu radi nepravilnosti. Demokrate se pritožujejo radi terorja. Predsednik demokratske stranke g. Ljuba Davidović je odpotoval v Kosovski Mitrovico, da se na licu mesta prepriča, kdo je povzročil krvave spopade. Samo ministrstvo ugotavlja, da je krvavo bitko vodil neki višji uradnik finančne uprave. Poroča se, da na srbski strani sploh ni mrtvih, ubiti so pa Turki, ki so bili goloroki napadeni sredi volišča. Če se tako dela v obljudenem kraju, si lahko predstavljamo, kako so izgledale volitve šele po selih. Zato mi moralne, notranje vrednosti radikalne zmage pri zadnjih občinskih volitvah ne cenimo visoko. Priznamo pač suho število, priznavamo tudi trenutno s tem številom združeno moč, moralne sile pa tej zmagi ne pripisujemo. Svojo notranjo moč bo morala radikalna stranka dokazati z drugačnimi sredstvi in na drug način.

Kaj vse bi moral znati poslanik. Vlada misli odstaviti poslanika Tresić-Pavičića, ker nima nobenih uspehov proti radićevski propagandi med jugoslovanskimi izseljenci o Ameriki.

Gospodarsko-finančni ministrski odbor je imel sejo, na kateri se je razpravljalo o carinski tarifi, o vprašanju bivše črnogorske tobačne režije, o konvenciji s čehoslovaško glede piva in vina, o zamenjavanju denarja v tretji coni in o vojnem plenu v Macedoniji. Vlada namerava izvesti zamenjavo denarja v tretji coni po sledeči relaciji: Do 10.000 K v razmerju 1:4, do 25.000 K v razmerju 1:6, do 100.000 K v razmerju 1:8, do 200.000 K v razmerju 1:10, do 500.000 K v razmerju 1:16. Za zamenjavo denarja se bo porabilo 20.000.000 dinarjev.

Bizantinska politika Grčije proti Jugoslaviji. V vprašanju jugoslovanske proste cone v solunskem prištanišču zasleduje Grčija očitveno neodkritosrčno politiko. Pred kratkem se je še govorilo, da je to vprašanje pred sporazumno in zadovoljivo rešitvijo, sedaj se pa zopet sliši, da tozadevna pogajanja ne morejo napredovati, ker dela Grčija nove težave ter stvar na vso moč zavlaučuje. O prosti coni v solunski luki na tak način še dolgo ne bo govora.

Iz govora finančnega ministra.

V soboto, dne 19. t. m. je zopet spregovoril naš finančni minister. Njegov govor je obravnaval naše gospodarske razmere, reparacije in nemško marko; fin. minister je v tem govoru trdnega prepričanja, da stojimo gospodarsko zelo dobro, ter našteval svoje zasluge, da stoji naš dinar še tako dobro, češ, da bi bil moral prav za prav pasti, kakor sta padla francoski in belgijski frank. O gospodarskem položaju je finančni minister izjavil: Glavni gospodarski faktor, ki bo odločeval je letošnja žetev, ki bo zelo dobra kvalitativno, kakor tudi kvantitativno. Pšenica je že požeta ter se lahko računa, da smo letos pridelali okrog 170.000 vagonov pšenice. Zato lahko pričakujemo, da bomo izvozili 30.000 vagonov, kar bi predstavljalo vrednost 900 milijonov dinarjev. Važen izvozni produkt, slive, bodo istotako dobro obrodile. Strokovnjaki so mnenja, da bo mogoče izvoziti 5000 vagonov suhih sliv v vrednosti 175 milijonov dinarjev. Izvoz sliv se bo letos lažje izvršil, ker smo si pridobili mnogo novih svetovnih trgov za ta naš produkt. Torej samo pšenica in slive nam bodo sigurno prinesle v državo okroglo milijardo dinarjev v tujih devizah. Vlada pa dela tudi z vso silo, da omogoči izvoz. Zato namerava znižati izvozno carino na polovico dosedanjega iznosa. Tako je zmanjšana izvozna carina pri pšenici od 60 na 30, pri koruzi od 40 na 20, pri svinjah od 600 na 300 D. Tudi pri drugovih izvoznih artiklih je carina znatno znižana. Poleg tega si namerava vlada v inozemstvu izposoditi 3000 vagonov, da bo izvoz hitreje izvršen. Narodna banka je dala potreben kredit trgovcem-izvoznikarjem. Vidi se, da je od strani vlade vse storjeno, da pridejo naši kmetje pri prodaji pridelkov na svoj račun ter da se omogoči, preostanek naših produktov plasirati na tujih tržiščih. To prav za prav sijajno stanje naše žetve in izvoza je izzvalo veliko živahnost na borzi.

Čuditi se pa moramo, da vzlic dobri situaciji v gospodarstvu naš dinar ne pokazuje nikake čvrste tendence. Odkod izvira celo njegovo oslabiljenje, ki ga opažamo zadnji teden? Ta pojav je domače časopisje, raznovrstno komentiralo, toda večinoma so bili ti komentari nedostatni, ker so izvirali iz pogleda na naše notranje razmere. Dasi je nesumljivo, da notranje razmere vplivajo na dinar, vendar moramo vzrok današnjega položaja na borzi iskati izven mej naše države, ker v zadnjih treh mesecih se niso pri nas spremenile niti finančne, niti ekonomske, niti politične razmere. Nasprotno lahko trdimo, da so znatno boljše, kakor pred tremi meseci. Prve politične težkoče z formiranjem vlade so srečno prestane in parlamentarno življenje gre po svojem pravcu. Narodna skupščina je prvič po vojni odobrila znatno povečanje neposrednih davkov, kar znači nov dohodek v iznosu 500 milijonov, kar zopet pomeni zvrnanje našega budžeta. Jasno je, da moramo vse nepovoljne vplive na kurz dinarja iskati v inozemstvu in sicer v Nemčiji. Okupacija Ruhrja, nemški pasivni odpor in propad nemške valute ni deloval samo na francoski in belgijski frank, ampak tudi na naš dinar. Toda dinar se je še hitro očvrstil, dočim se padanje ostalih dveh valut še nadaljuje. Če pogledamo kurze od začetka leta do danes, vidimo, da je francoski frank izgubil ravno tretjino, belgijski pa četrtino svoje vrednosti, naš dinar pa ne da ni ničesar izgubil, temveč se je v gotovi meri celo popravil. Padanje nemške valute nismo dosti občutili, razen, da je mnogo naših državljanov, ki so imeli nemške marke, zelo oškodovanih. Drugače bo vplivala obustava dajatev na račun reparacij. Z izjavo nemške vlade, ki obustavlja prijem novih naročil na račun reparacij bi bili baš mi

najhuje prizadeti. Obustava reparacij namreč znači, zvaliti na nas same celo obnovo države ter nadoplacilo po vojni oškodovanim.

Vlada bo storila v tem pogledu vse, da dosežemo naše pravice. Upamo, da bo razburjenje vsled reparacijskega vprašanja kmalu utihnilo z ugodnim rešenjem istega.

Saniranje naših financ, ki se je začelo pred tremi meseci, bo, kakor se vidi iz vseh pogojev, napredovalo. Narodna skupščina bo, čim se bo sestala, sprejela najprej zakon o taksah, potem budget ter nov zakon o davkih. To vse bo doprineslo, da se bodo državni dohodki še povečali, stroški za državno gospodarstvo pa se bodo potom štedenja zmanjšali. Momentana fluktuacija kurzov na borzi se tako mora radi tega popolnoma mirno presojati.

Iz govora finančnega ministra se vidi njegovo optimistično naziranje. Ta optimizem smo imeli priliko opazovati že pri vseh naših finančnih ministrih, vsak nam je obetal saniranje pri tem smo pa šli vkljub vsem ugodnim položajem še nadalje rakovo pot. Isti ugodni gospodarski položaj, ki ga imamo z letošnjo žetvijo, smo imeli že parkrat, toda naše ekonomske razmere se niso nič zboljšale. Finančni minister išče sedaj vzrok tega stanja zunaj v Nemčiji, kar je nekoliko tudi res, pozabi pa, da leži glavni vzrok današnje slabe situacije pri nas. Tu ne pomaga nič vse olepševanje, ko pa celi svet ve, kake so naše razmere. Najprej bi vlada morala gledati, da zadovolji lastne državljane, da jih ne bo več na tisoče bežalo med razbojnike ter ogrožalo javno varnost, gledati mora, da se pomiri z Slovenci in Hrvati, potem pa bo dobilo tudi inozemstvo zaupanje v našo državo. Potem ne bomo več doživeli blamaže, da najme država posojilo, katerega pa ne more dobiti, ker nihče noče državi, ki stoji na taki podlagi, posoditi niti fیکا. Finančni minister se toži, da je Nemčija obustavila liferacije na račun reparacij; temu bi morali biti zelo hvaležni, ker na ta način bodo vsaj izostale afere, ki jih počenja Beograd na račun reparacij, da si na primer kak Laza Marković naroči za svojega prijatelja stroje iz Nemčije za več sto milijonov; te afere nam v inozemstvu bolj škodujejo na ugledu ter bolj vplivajo na slabo stanje dinarja, kakor pa ves vpliv slabe Nemčije ter poruhrske zasedbe. Vlada misli, da bo z novim povišanjem davkov dosegla ravnotežje. To bo morda res za par let, toda ljudstvo bo obubožalo vsled prevelikih zahtev in celotno ekonomsko stanje bo še slabše, kot sedaj, kar bo gotovo zopet slabo vplivalo na saniranje financ, ki ga minister obeta. In če bo poleg tega še vojni minister leto za letom zahteval ogromne milijarde za militarizem, ki bo požrl vse nove dohodke, se stanje ne bo pobiljšalo prav nič, pač pa poslabšalo.

Saniranje cele države bi se moralo začeti radikalno na vseh poljih, najbolj pa na političnem in sicer od zgoraj navzdol. Temelji države so dobri, samo glava — vlada — in njeno partizanstvo bi morala najprej izginiti.

Kakor hitro bomo dobili politiko pametnega sporazuma ter odpravili korupcijo na vladi, denar pa, ki ga danes mečemo v žrelo militarizmu, obrnili za gospodarske ustanove, ki bodo res nekaj nosile, se bo država sama sanirala brez pomoči beograjskih finančnih strokovnjakov.

Po svetu.

Ogrožen obstoj antante. Prvak angleških konservativcev Chamberlain je imel govor, s katerim se zdaj obširno bavi angleško in francosko časopisje. Govornik je izjavil, da smatra pohod Francozov v Poruhrje za usodno napako, na drugi strani pa je naglašal potrebo stroge finančne kontrole nad Nemčijo. Nemcem je treba naložiti tak način plačevanja odškodnine, da bo rast lo blagostanje Nemcev, da bodo mogli vedno več plačevati. Jako ostro je govoril o medsebojnem razmerju antantnih držav: «Mir v Evropi je odvisen od soglasja med Anglijo in Francijo. Kakor smo mnenja, da je držanje Francije v mnogih ozirih nepravilno in brezobzirno, ravno tako tudi ne moremo trditi, da je Anglija vedno ravnala pravilno. Note, ki se zadnje dni izmenjavajo med Anglijo in Francijo, so pokazale popolno nasprotstvo med obema državama. Vlada se ni pokazala za sposobno, da katastrofo prepreči. Vlada je držala svoje roke navskriž že takrat, ko je bilo še mogoče Francijo spraviti na drugo pot. Tudi sedaj prihaja vlada prepozno. Obstoj antante visi na jako tanki nitki. Najmanjša neprevidnost uniči lahko vse plodove težkega dela zadnjih 12 let.»

Francoski odgovor Angliji je izročen in Francija izda te dni še posebno oranžno knjigo diplomatskih korakov v reparacijskem vprašanju. V svojem odgovoru na angleško noto povdarja francoska vlada, da v celi reparacijski akciji nikdar ni postopala egoistično. Francija je vedno vpoštevala težaven položaj svojih zaveznikov, zlasti pa je vpoštevala težavni položaj angleškega delavstva. Francoska vlada dalje opominja na razne note na nemški naslov, ki pa so ostale vse brezuspešne. Nemčija je stalno slabila svoje finance, istočasno pa je silno razvila svojo industrijo in okreplila svojo vojno silo. Svojih obveznosti Nemčija ni izpolnila. Zato je reparacijska komisija Franciji dovolila, da primerno postopa, da pride do plačil. Isto pravo daje Franciji verzajska pogodba. Proti Franciji je nastopila Nemčija s pasivnim odporom, ki pa je v resnici zelo aktiven. Francija ne zasleduje z zasedbo Poruhrja nikakih političnih ciljev in nikake aneksije. Nemčija lahko plača in samo od nje je odvisno, kako dolgo bo plačevanje trajalo. Treba je le pomisliti na Avstrijo, kako si je ta naglo opomogla, da se uvidi, ka-

ko bi si hitro lahko opomogla Nemčija, če bi hotela. Francoska vlada končno izjavlja, da se zadovoljuje s 26 milijardami zlatih mark, kakor je bilo rečeno v dogovoru v Spa, zato pa zahteva od bonov «C» toliko, kolikor znašajo francoski medzavezniški dolгови.

Notranji boji v Grčiji. Mesce in mesce se že v Grčiji razne politične stranke in vojaške struje borijo za oblast, vzdružje se vojaška diktatura, a tudi v vojski sta dve struji: monarhistična in republikanska, država se pa utaplja v anarhiji. Politiki in diktatorji, ki se pulijo za oblast, nimajo nobenega smisla za socialno vprašanja in radi tega so povsod, kjer je le nekaj industrije, delavski štrajki na dnevnem redu, katerih ne more zlomiti noben teror oblastnikov nad delavci in delavskimi organizacijami. Po deželi se je pa razvilo razbojništvo in danes po celi Grčiji razven mest, že ni nobene druge oblasti več razven nasilja in samovolje posameznih banditskih poglavarjev.

Propadanje kulture. Dvesto nemških književnih založnikov je ustavilo svoje obrate, ker so stroški za papir in tisk tako veliki, da bi šolska učna knjiga po lastni ceni prišla na okroglo 8 milijonov mark. Nemčija je imela doslej odstopno največjo produkcijo knjig na svetu, sedaj pa mora naenkrat nemški učenjak in pisatelj izstopiti iz duševne internacionale, ker ne more tiskati svojih knjig. Posledice, ki sledijo iz tega za bodoče generacije, so najhuša obtožba onih, ki so zakrivilo to propadanje. To je prva, strašna etapa k propadu zapada.

Beleške.

Službeno mistificiranje inozemske javnosti. Zagrebški «Obzor» ostro kritizira službeno ekonomsko glasilo naše vlade v Parizu «Revue de Balkans», ki izhaja pod egido našega poslanika Spaljkovića. Ta časopis pri naša v članku «Jugoslovansko časopisje» pregled našega časopisja. O srbskih časopisih piše, da so najboljši v državi, ker zastopajo interese in želje naroda. Kot ekonomski časopis imenuje edinega «Ekonomista» v Karlovcu, ki pa je že davno prenehal izhajati. V Beogradu našteva vse dnevnike, med njimi «Demokracijo», ki je istotako zaspala, ter celo «Ilustrovani list», ki izhaja kot ilustriran tednik. O novinstvu drugih mest omenja samo režimske liste, tako: «Zagreber Tagblatt», «Riječ», «Narodno politiko» (ki že davno ni več dnevnik) in «Novosti». Opozicijske časopise kakor «Obzor», «Jutarnji list», «Večer», «Pravaš», «Hrvat» ne omenja niti z besedo, pač pa navaja splitski Život, ki je tudi že zdavnaj prenehal izhajati. Med slovenskim časopisi omenja samo «Narod» in «Jutro», «Slovenca» je pa popolnoma pozabil. Take službene laži moramo najostreje obsojati; vlada je pač že daleč prišla, če skuša celo Francoze na ta način prevariti. Koristi od tega itak ne bo imela, toda to postopanje je značilno za balkanske razmere.

S kakšnimi uradniki bo Beograd izvedel centralizacijo. Beogrjaski «Glasnik» ima ta-le dopis iz Prizrena: V srezi finančni upravi v Prizrenu je za šefa šolar III. razreda ljudske šole, a diplomirani kafedžija (kavarnar), blagajnik je čevljar iz Vranje, dolžnost finančnega šefa v Orahovcu pa vrši absolvent prvega ljudskošolskega razreda, a dober zidar, pravi mojster svoje stroke. Ker je v navedenih finančnih upravah zastopano več obrti s svojimi mojstri na visokem položaju, vas v imenu žnidarske stroke prosimo, naj se vsaj en žnidar sprejme vsaj za pisarja v finančni upravi. — Če bi imel oblast, bi mu takoj izpolnil prošnjo, tako mi pa drugo ne preostaja kot to, da to prošnjo najtoplejše priporočim g. ministru financ.

Drakonska kazen. V okolici črnogorske vasi Njeguš se klati po šumah okrog samo eden hajduk. In baš radi enega hajduka je poslala policija v vas Njeguš 60 vojakov, katere mora samo selo prehranjevati. Ta uboga črnogorska vas prehranjuje jugoslovansko vojsko, a sama nima kaj za pod zob. Vsakdo se mora čuditi temu drakonskemu postopanju oblasti za vzdrževanje javne varnosti napram ubogi črnogorski vasi, ki ne more prav nič za to, da se po njeni okolici klati hajduk. Po bregoviti okolici Boke Kotorske se skriva vse polno razbojniških hajdukov, a Kotorčanom ni nagnala oblast na vrat doslej niti enega vojaka, a bi jih Boka lažje preživljala par tisoč, kakor pa Njeguš 60.

Če je zločinec za detektiva. Nedavno smo poročali o razkritej tihotapstvu zlata v Subotici, sedaj pa je treba še dostaviti, da je bil eden od važnih članov tihotapske družbe detektiv državne policije v Subotici Berislav Mikulič. Ta je nagovarjal priče h krivi izpovedi ter jih podkupoval. Ko so ga zasačili in zaprli, so pa prišli na to, da je bil sprejet v policijsko službo takoj na to, ko je prišel iz beograjskih zaporov, kjer je sedel par let radi tatvine in poneverbe. Zločinec je torej preživel svojo prostost kot organ javne varnosti in sedaj se zopet vrača v ječo, minister in drugi režimski organi bodo pa še naprej peli proslavo «javne varnosti», s katero so osrečili našo državo.

iz strokovnega gibanja.

Gibanje cestarjev. Skoro vsi delavski sloji so že danes organizirani, ker vsakdo uvidi, da je le v organizaciji moč. Tako so se organizirali na pobudo Jugoslov. Strokovne Zveze tudi naši cestarji ter si ustanovili Društvo drž. cestarjev za Slovenijo. Društvo ima svoj sedež v Celju ter ima namen združiti vse državne in okrajne cestarje, da si skupno izvojujejo pravične službene pogoje ter se socialno in strokovno izobražujejo. Društvo je zelo agilno ter pridno organizira cestarje po okrajih. Dne 1. avgusta so imeli cestarji ptujskega okraja zborovanje, katerega se je udeležil tu-

di tajnik JSZ g. Gajšek iz Celja; na zborovanju je tajnik obrazložil zbranim cestarjem pomen zveze slovenskih cestarjev, nakar se je mnogo cestarjev vpisalo v to zvezo. Cestarji so obenem izvolili ustanovni odbor. Za predsednika in začasnega tajnika je bil izvoljen tovariš Bezjak, za blagajnika tovariš Plohl. Vsi drugi člani se pa bodo izvolili pri prvi seji, ki se vrši dne 1. septembra t. l. Za cestarje je posebno sedaj važno, da so organizirani, ko se toliko govori o delu po državnih cestah ali kuluku, cestarjev pa se pri tem nikjer ne omenja. Lahko se zgodi, da jih vlada nenadoma vrže na cesto ter jih oropa še tega borega zaslužka. Če bodo pa cestarji stavili svoje zahteve ter branili svoje pravice, potem močne organizacije, bodo to mnogo lažje dosegli, kakor če bi se borili vsak sam zase.

Generalna stavka na južni železnici. Razni elementi širijo v javnosti in med uslužbenci južne železnice vesti, da se pripravlja velika, generalna stavka, ki jo je pričakovati tekom 8—14 dni. S tem se daje oblasti potrebna moč, da drži južne železničarje še nadalje militarizirane. Podpisane organizacije ugotavljajo: 1. Izvršena 24 urna protestna obustava dela ni obsegala le južne železnice, temveč deloma tudi državno železnico, poštne in druge državne urade. 2. Obustava dela je imela izključno značaj krušne borbe in se je vršila v znak protesta, ker so vse vlade v zadnjih 18 mesecih vse upravičene prošnje in skromne želje železničarjev, državnih nameščencev in upokojencev po primernem zboljšanju gmotnega položaja ignorirale. 3. Da je imela protestna obustava dela izključno le ta značaj, sledi že iz tega, da je bila vnaprejš časovno omejena na 24 ur. Po preteku tega časa so vsi uslužbenci vršili zopet redno svojo službo. 4. Zaradi izvršene protestne obustave dela je potemtakem militarizacija uslužbencev južne železnice povsem nepotrebna in brezpredmetna. 5. Po okolščinah sodeč širijo vesti o ponovnem generalnem štrajku na južni železnici od izvestnih strani naročeni elementi s prozornim namenom, da bi se uslužbenci teh vesti oprijeli, s čimer naj bi bilo dano oblasti opravičilo za odrejeno militarizacijo v splošnem in posebej še za to, da militarizacija ni posledica že izvršene protestne obustave dela, temveč, da je potrebna zategadelj, ker da se uslužbenci južne železnice pripravljajo zopet na generalni štrajk. 6. Omenjene vesti o ponovnem generalnem štrajku na južni železnici so izmišljene. 7. Potemtakem odpade tudi s tega vidika potrebnost militarizacije. 8. Militarizacija južne železnice kvari ugled vladi in državi in je tudi službi sami veliki meri škodljiva; razen tega po nepotrebnem omejuje uslužbence v njihovi osebnosti svobodi. 9. Iz teh razlogov podpisane organizacije proti militarizaciji, odrejajo se le po izvršeni protestni obustavi dela, odločno protestirajo in svare vlado, naj zaradi bede itak že obstoječega razburjenja med uslužbenci ne veča še s takimi nepotrebnimi ukrepi, kot je militarizacija; dalje opozarjamo vse uslužbence, naj bodo disciplinirani, naj se ne dajo begati po neodgovornih in naročenih provokatorjih, naj poslušajo in verjamejo le navodilom, ki jih izdajajo organizacije in naj točno vrše svojo službo, da oblast ne bo imela nikakoršnega povoda za zakonite ali nezakonite represalije; končno apelirajo na gospodarske in druge kroge in korporacije, delavske zbornice, vodstva onih političnih strank, ki tega še niso storila, pa tudi na vso javnost, da zavzamejo napram militarizaciji na merodajnih mestih svoje stališče. Ljubljana, dne 15. avgusta 1923. — Zveza jugoslovanskih železničarjev. Udruženje železniških činovnikov kraljevine SHS. Neodvisna strokovna železničarska organizacija. Društvo strojevodij kraljevine SHS. Prometna zveza. Organizacija državnih nameščencev. Organizacija pošt-nih uslužbencev.

Ugodnosti progovnega delavstva juž. žel. ali nasprot no. Progovni delavci so, kakor vemo tako dobro plačani, da njihova plača ne znaša niti toliko, kakor plača navadnega kmetskega pastirja. In vendar se jim še od te borne plače delajo od strani sekcije tako vnebovpijoči in neutemeljeni odtegljaji, da smo primorani na tem mestu vprašati, ali so ti reveži res primorani, delati železnici vsmo za to, da isto vzdržujejo, ne pa tudi za to, da zaslužijo sebi najborejši kruhek? Imamo tak primer iz sekcije Maribor, glavni kolodvor, ko se je enemu delavcu odtegnilo meseca julija 1922 67 D, meseca julija 1923 100 D in še mu je progovni mojster Čič povedal, da se mu bo za mesec avgust odtegnilo še ponovno 99 D. To naj zmore pri svoji nad vse revni plači! Od česa naj živi on in njegova družina. Značilno je, ako kdo v takih slučajih vpraša pri sekciji Maribor glavni kolodvor za pojasnilo, zakaj se mu odteguje, ne dobi nobenega pojasnila. Morda iz enostavnega vzroka, ker so tam nastavljeni Rusi, ki ne vedo ne čitati in ne poznajo imen delavcev.

Kdo je bil prvi izdajalec ob 24. urni obustavi dela in krivec militarizacije železničarjev? Ker se danes meče krivda na razne osebe, prinašamo tukaj okrožnico, katero je razposlala direkcija drž. kolodvora Zagreb že dne 2. avgusta ob 14. uri. — Okrožnica vsem postajam: Direkcija je zvedela, da se pripravlja protestni štrajk železničarjev. O pozarjamo vse osobe, naj se ne da zavesti v tak nepremišljen korak, ker se štrajk kaznuje v smislu § 67 službenega reda z odpustom iz službe brez predhodne preiskave. Določba tega paragrafa iz bivše Mav-pragmatike je razširjena na vse bivše statuse. Kot vzgled naj bo vsem težka usoda, ki je zadela velik del stavkajočih v letu 1920. Pomočnik direktora: Ivan Franič. — Druga «službena» brzojavka iz Zagreba je bila ta-le: Vsem uslužbencem činovnicam zagrebačke direkcije: Akcijski odbor pripravlja za nocoj 24 urni štrajk. Ker je ta akcija podvzeta brez predhodnega sporazuma in brez našega odobrenja, Vas obveščamo, da se Udruženje železniških činovnikov, podružnica Zagreb tej akciji ne pridružuje. Opozarjamo za to člane Udruženja že-

lezniških činovnika, da ostane vsak na svojem službenem mestu in naj nikdo ne naseda eventualnim poskusom od drugih strani. Predsednik: dr. Šibi, tajnik: kontrolor Kopf. — Prvi izdajalci so bili torej v Zagrebu, ki so direkcijsko o vsem stalno in tekoče obveščali.

Na sestanku Prometne zveze, ki se je vršil dne 22. t. m. je poročal tudi narodni poslanec g. Gostinčar. Obenem se je sklenilo, da se vrši občni zbor Prometne zveze meseca septembra, ter se bo dan istega kakor tudi vspešni članom pravočasno naznanil.

Tovariši, ali ste že darovali kaj za stavkujoče rudarje? Ako ne, storite to takoj! Potrebni bomo mogoče kdaj podpore tudi mi.

Dnevne novice.

Kaj je zopet iztuhel naš mili nam dr. Kukovec? — Kakor znano, je g. dr. Kukovec pred nekaj meseci odklonil vsa častna mesta v stranki z izgovorom, da se mora pečati z načrti za prihodnost in nima časa, da bi se ukvarjal z malenkostnimi stvarmi. Radovedni smo bili, kaj neki bo zvalil gospod doktor pametnega za bodočnost. No, nismo čakali zastoj. »Tabor« od četrtika nam odkriva z dr. Kukovčevim podpisom njegov politični patent za bodočnost in ta je: Ustanovitev političnega društva za mariborsko oblast. Gospod doktor razklada v dolgovoznem, a slamoreznem članku, kaj in kakšna bi naj bila ta njegova politična pošast za bodočnost. V tem dr. Kukovčevem političnem društvu bi naj sodelovali možje raznih strank, zlasti oni, ki priznavajo zakon v razdelitvi države in onih, ki žele drugo razdelitev. Dr. Kukovec je čisto prepričan, da bo imelo to društvo dovolj članov, njegova edina skrb glede društva je ta, kako bo spoznal ter odklonil vse one člane, ki v društvo ne spadajo. Kratko in malo, da ne bomo izgubljali preveč časa in papirja s Kukovčevim novim političnim načrtom za prihodnost, povemo: Dr. Kukovec bi rad osnoval politično društvo iz članov vseh strank in temu društvu bi rad predsedoval on. Ko bi dr. Kukovec znal, kako se je z razkritjem tega svojega načrta zopet izpostavil posmehu javnosti, bi ga ne bil obelodanil. Ubogi Kukovec, koncentracija naprednih sil proti klerikalizmu ga je tako goljufala, da že pobijajo napredne sile od »Jutra« naprednim silam pri »Narodu« šipe in staro-ter mladoliberalci pa se po raztrobenosti koncentraciji grizejo med seboj bolj kot kedaj poprej. S koncentracijo ni torej nič, kot veliki župan je propadel gospod Kukovec, še poslanec ni več in sedaj po tolikih najhujših udarcih politične usode, pa snuje dr. Kukovec politično društvo za mariborsko oblast, da bi si priboril vsaj eno novo častno mesto pred sednika tega društva, ki ga nikdar in nikoli ne bo. — Kedo za Boga milega razun policajdemokratov, katere pa gospod dr. Kukovec lahko na prstih sešteje, naj bi se včlanil v društvo, katerega je ustanovila tako nesrečna oseba, kot je ravno sicer milobrazni dr. Kukovec. Dr. Kukovec preveč sodi druge po sebi in misli, če se je blamiral on tolikokrat, kolikokrat je dvignil svoj politični jezik in zastavil pero, naj se tudi drugi. Ne, ne g. doktor, motite se in v vašim načrtom za bodočnost se smeji celo sicer lahkoverno in glede pogleda v bodočnost presneto na kratko prikrojeni dr. Franjo Lipold. Sicer pa pustimo dr. Kukovcu veselje za nekaj dni, se bomo pa potem zopet ravno tako smejali, kot se je svojčas smejal Maribor osnovanju posebne gospodarske stranke pod Zagorskim. Razen par policajdemokratov bi bil edini Zagorski še zmožen podpreti dr. Kukovčev politično društvo s svojimi člani. Še bomo doživeli dr. Kukovec in Zagorski — politično društvo za mariborsko oblast — na drobno in na debelo.

Dr. Kukovec jo je pogruntal, ko je zapisal v četrtkovem »Taboru«: »Po vsakih volitvah nastopi pri vseh strankah depresija in počitek skoro za ves čas do prihodnjih volitev.« Gospodu doktorju se je vendar enkrat posrečilo, da je zapisal nekaj resničnega in seve z ozirom na demokratsko stranko. Radi verjamemo, da je g. doktor že vajen depresij in počitka. Taka depresija kot de mokrat pri zadnjih volitvah še ni zadela nobene druge širokoustne stranke in sedaj lahko demokratska stranka z dr. Kukovcem vred počiva do prihodnjih volitev, ker se itak nikdo resno ne zmeni za demokrate. Ako pa bi pogledal g. Kukovec povolitveno delo v naši stranki, pa bi zapisal nekaj čisto drugega. Slovenski demokrat je so se doslej edinole gibali pred volitvami, potem sta vedno prišla strašna depresija in pa počitek do prihodnjih volitev. Glede depresij in počitka so naprednjaki vedno enaki, odkar so se pojavili na političnem obzorju pa do danes. Radi povolitvene depresije g. dr. Kukovca pomilujemo, počitek pa mu privoščimo, saj kaže že njegova zunanost, da mu počitek od enih pa do drugih volitev prav dobro tekne.

Konferenca jugoslovanskega episkopata v Zagrebu. Po sijajno končanem evharističnem kongresu se vrši v Zagrebu pod predsedstvom nuncija Pellegrinettiia posebna konferenca jugoslovanskih škofov. Sklepi te konference bodo objavljeni te dni.

Ljubljanskega katoliškega shoda se bo udeležilo 12 škofov in papežev nuncij, namestnik ministrskega pred sednika prometni minister dr. Jankovič, verski minister Jančič ter načelnik v ministrstvu za vere Lanovič.

Intervencija Jugoslovanskega kluba v trboveljskem štrajku. Poslanec Jugoslov. kluba dr. Kulovec je vložil najostrejši protest proti držanju vlade pri štrajku rudarjev v Trbovljah in zahteval, naj vlada takoj skliče pogajanja med delegati rudarjev in Trboveljsko premogokopno družbo. Na to intervencijo je ministrstvo za šume in rude brzojavno naročilo gozdarski direkciji v Ljubljani, naj nemudoma ukrene vse potrebno, da

se takoj prično pogajanja in tako rudarska stavka čimprej konča.

Zandarski brigadir in rudarski štrajk. Komandant V. orožniške brigade, ki se za svojo osebo tako dobro razume na politiko, da se je prekrstil, da ne bi kot Oskar Huber prišel v penzijo, je poslal vladi poročilo, ki označuje štrajk bednih in izkoriščanih rudarjev za politično in prevratno akcijo ter predlaga ostre mere. Vlada je poročilo bojevitiga komandanta poslala velikemu županu v Ljubljano v izjavo.

Lep uspeh naših poslancev. Letos je krompir izvanredno dobro obradil in kmetje so bili v strahu, kaj bo z njim, ako ga ne bo mogoče izvoziti. Letošnji pridelek krompirja presega namreč daleč potrebe naših mest. Poslanci Jugoslovanskega kluba so se že dolgo trudili za odpravo carine na krompir in fižol, ki tvorita glavni dohodek slovenskega poljedelca, a se dosedaj nista mogla izvažati radi previsoke carine. Doma pa so kmetje morali prodati krompir pod pridelovalno ceno in so bili radi tega prav upravičeno nevoljni. Na ponovno zahtevo naših poslancev gg. Faleža, Krajnc in Brodarja je finančni minister pristal na to, da se je ukinita carina na krompir, pri fižolu od 800 K pri 100 kg na 200 K. To vest o uspehu naših poslancev bodo naši poljedelci sprejeli z velikim veseljem.

Nezgodba Tiča Popoviča. V Rogaški Slatini je načelnik zunanega ministrstva, znani Tiča Popovič igral s srbskima hazardistima Rafačcem in Rakičcem ter izgubil 350.000 din. Načelnik je po igri ovadil svoja dva partnerja policiji kot goljufa. Enega so zaprli, drugi je pa z denarjem utekel. Hazardist Popovič pa seveda ne bo zaprt! — Ministri gradijo palače, načelniki pa prav »demokratsko« igrajo hazard z goljufi, iz obupa in lakote štrajkaajo državne uslužbenke krotijo z bajoneti — to je značilna slika današnjega režima.

Izid šahovskega turnirja v Novem Sadu. Prvo, drugo in tretjo nagrado delijo: prof. Stefan Čirič iz Srem. Karlovcev, visokošolec Ludmil Furlani iz Ljubljane in sodnik Emil Kramer iz Maribora, vsak z 11 točkami. Četrto in peto darilo dobila visokošolca Ivan Feuer iz St. Bečejja in Miroslav Stupan iz Maribora z 10½ točkami. Šesti je visokošolec Lav Singer iz Zagreba (10), sedmi pa Fran Poljanec, ministerijalni uradnik iz Ljubljane. Potemtakem so vsi štirje udeleženci turnirja iz Slovenije častno rešili svojo nalogo. Čirič je dosegel proti sozmagovalcem 6 točk. Furlani in Kramer pa po 5. Z ozirom na to si je mojstrstvo priboril Čirič, a odbor Jugoslov. šahovskega saveza hoče mojstrstvo priznati tudi Kramerju z ozirom na visoko kakovost njegove igre.

Kje naj kupujemo šolske knjige in šolske potrebščine? Seveda tam, kjer je najceneje. O tem smo zadnjič pisali natančneje in smo priporočali prodajalno Cirilove tiskarne v Mariboru, ki je daleč na okrog znana radi nizkih cen, kolikor so pač pri sedanjih razmerah še mogoče. Poleg tega nam je znano, da so odjemalci, ki so naročili v Cirilovi tiskarni šolske potrebščine za celo šolo ali pa za en razred skupaj, dobili znatne popuste v prid revnim učencem. Znano nam je tudi in sicer se je o tem govorilo že na mariborskem sodišču in v sejah občinskega sveta, da je neki mariborski knjigotrožec, katerega gospod Vilko Weixl boja že najdalje in najbolje pozna, lansko leto ovadil Cirilovo tiskarno v Ljubljani, češ, da prodaja šolske knjige za 10 odstot. preveč po ceni! Vse to Cirilovo tiskarno gotovo priporoča vsakemu pametnemu očetu in dijaku, ki hoče knjige in drugo robo dobiti za primerno nizko ceno. Mi smo ta dejstva konstatirali, ne da bi bili napravili kak izpad na katerokoli drugo trgovino. »Taboru« seveda to ni bilo prav. Kar v dveh številkah zaporedoma se je na najostudnejši način obregnil v Cirilovo tiskarno in njeno podjetje. Pisec »Taborovih« napadov pravi, da piše iz dežele. Pisec bo res na deželi, pa samo takrat, kadar g. Vilko Weixl napravi izlet iz mesta na deželo. Ta »pisec iz dežele« natančno ve, da je v Mariboru poleg Cirilove prodajalne še 7 trgovin s papirjem — mi tega res nimamo v evidenci —, ki so seveda vse boljše, kakor napadena. Gospod Weixl, taki »odmevi z dežele« Vam ne bodo veliko pomagali! Dandanes pametni ljudje ne vprašajo ali je trgovina klerikalna ali svobodomiselnja, pač pa vprašajo, če je solidna in po ceni. Torej gospod Weixl, le pogostokrat stopite na deželo, da še bo več »odmevov« iz demokratskih greznic z dežele prišlo v »Tabor«.

Za pogorelce v Sp. Račah je izposloval poslanec g. Falež pri ministrstvu za notranje zadeve 30.000 K podpore.

Občni zbor čebelarke podružnice za Maribor in okolico. Kakor izvemo, je imela podružnica dne 19. t. m. v vinarski šoli izvanredni občni zbor. G. blagajnik Alojz Žifko in tajnik g. Oton Črepinko sta poročala o tačasnem stanju podružnice. Za predsednika je bil izvoljen g. nadučitelj Anton Brumen, za podpredsednika g. prof. Josip Priol in za delegata g. Matjaž Kögl. Sklenilo se je, da podružnica pristopi k poštnemu čekovnemu uradu. Podružnica obvešča vse člane, oziroma čebelarje, da se vrši dne 2. septembra ob pol treh popoldne pri g. Žifko na Pobrežju, Poljska ulica št. 1, čebelarski shod. Pri tej priliki bo g. Žifko razkazal čebelarski voz z A. Ž. panjem, slamnatne panje z mediščem in še neko tretjo vrsto panjev. V slučaju slabega vremena se vrši shod dne 8. septembra. Vabila se ne bodo razpošiljala.

Na tak način nas spravijo ob najboljše vagon. — Glede voznega parka nas med drugimi najbolj izrabljajo Italijani. Kakor hitro prekoračijo naši tovorni vagoni mejo in bi se jih moralo poslati nazaj, pa Italijani hitro ugotovijo kak »Heisslaufer« in vagon potem drči po več tednov po italijanskih progah. Z izgovorom o »Heisslauferjih« so si pritegli Italijani iz našega voznega parka najboljše vozove. Našemu prometnemu mi-

nistru je znana ta italijanska zloraba, a ne stori nič tozadevno in s časom bomo ob vse vagone.

Velike elementarne nesreče v brežiškem okraju. Iz Podčetrtna nam poročajo: Minulo soboto je naše kraje ob Sotli obiskala ob 11. uri ponoči silna nevihta z debelo točo. Toča je povzročila ogromno škodo v župnijah: Sv. Miklavž na Polju, Buče in Pilštajn. Ravno te omenjene kraje je občutno oškodovala toča letos že parkrat in sicer tako, da bo v teh krajih na zimo ter spomlad po revnejših hišah pomanjkanje ter glad — vsakdanji gost. Ti pomilovanjavredni obsovelski kraji so se že obrnili do naših poslancev, ki so tudi prosili vlado od pomoči, a doslej se še ni nič zgenilo, da bi se tem revežem res tudi priskočilo na pomoč. Pri prihodnjem zasedanju parlamenta se bodo obsovelski poškodovanci zopet obrnili do poslancev Jugoslov. kluba, da jim izposlujejo kako izdatnejšo pomoč še pred nastopom zime. Moram vam tudi poročati, da je v noči minulo soboto v takozvani Bučki gorci udarila strela v neko klet, ki je zgorela in z njo vred tudi krog 30 polovnjakov vina.

Znižane voznine obiskovalcem III. ljubljanskega velesejma. Da se izogne neprilikam, sporočamo, da imajo posetniki III. velesejma na progi Maribor—Ljubljana in Rakek—Ljubljana 50%ni popust v vseh razredih samo na osebnih vlakih in ne na brzovlakih, ker je to vsled prenapolnjenosti brzovlakov v lokalnem prometu vsled pomanjkanja vagonov tehnično neizvedljivo. Vendar to nič ne škoduje, ker so zveze z osebnimi vlakmi tako ugodne, da pač ni potreba uporabljati brzovlakov. Poleg 50%nega popusta na vseh osebnih vlakih naše kraljevine pa velja isti popust tudi za direktne brzovlake na rogi Djevdjelija—Beograd—Ljubljana, to je na južni železnici od Zagreba do Ljubljane brzovlaka št. 13 in 14.

Beg zločinca iz zapora. V Kikindi je pobegnil iz ječe znani razbojnik Perič Marinko, pred katerim je svojčas trepetal v strahu ves Banat. Dokazano je, da je počinil sedem ubojev ter preko 50 ropov. Mnogo umorov, o katerih se sumi, da jih je izvršil on, mu še niso mogli dokazati. Iz ječe je pobegnil na zelo drzen in pretkan način. Par dni pozneje je poskušal pobegniti njegov tovariš Bogdan Miroslavljevič. V zadnjem hipu so njegov beg preprečili ter ga zaprli v sigurnejšo ječo. Tu pa se je obesil na brisačo, katero je strgal v tanke kose ter si iz njih spletel vrv.

Požar v cerkvi. V Baču, mestu v Bački, se je na tamošnji katoliški cerkvi vnelo na dosedaj še nepojasnjen način streha. Ogenj se je brzo razširil ter objel poleg cerkve še sosednje hiše. Cerkev in štiri poslopja okrog nje so zgorela do tal. Škoda znaša nad tri milijone dinarjev.

Strašna smrt. Kmet Josip Martinko iz Zapršiča pri Zagrebu je obiral sadje. Naenkrat se mu je pa vnela pod nogami utrgala in revež je padel iz velike višine na plot. Ostri kol, ki je širil iz plota, se mu je pri padcu zabodel v trebuh, tako da je prodril skozi hrbet ven ter se odlomil. Nevarno ranjenega Martinkola so prepeljali v zagrebško bolnico, kjer pa je bilo vse prizadevanje zdravnikov zaman. Martinko je izdihnil čez par ur v strašnih mukah.

Eleganten tat. Beograjska policija je zaprla nekega Pero Paniča, elegantnega in izobraženega mladega moža, na katerega bi težko kdo posumil, da se bavi s tako nečednim poslom. On je za svojo obrt izbral vedno stanovanja bogatih Beograjčanov v novih, modernih poslopih. V času, ko je mislil, da ni nikogar v stanovanju, je šel tja ter pozvonil. Če mu ni prišel nihče odpirati, je vedel, da je stanovanje prazno ter je enostavno odprl s ponarejenim ključem vrata ter odnesel iz stanovanja, kar se je dalo. Najrajši je imel denar in dragocenosti. Ta posel mu je toliko nosil, da je lahko imenitno živel. Stanoval je v zelo elegantnem stanovanju, ženo zelo lepo oblačil, poleg tega pa še popival s svojimi prijatelji po cele noči. Policija ga je dobila nekoč pri »delu« v nekem stanovanju ter ga spravila pod ključ.

Tatovi na razstavi. Novosadski policiji se je posrečilo prijeti celo družbo tatov, ki so kradli kar na debelo razstavljene predmete na industrijski razstavi v Novem Sadu. Vodja te družbe je bil neki Mika Albahari, trgovski pomočnik iz Beograda. Kradli so na ta način, da se je več tatov slučajno nabralo okrog čuvaja razstave ter so ga obsipavali z raznimi vprašanji, dočim so njihovi drugi za čuvajevim hrbtom kradli. Vrednost ukradenega blaga cenijo nad 200.000 dinarjev.

Izvoz tobaka. Uprava državnih monopolov bo že v kratkem gotova s pripravi za izvoz ene partije tobaka v količini 300.000 kg. Tobak je iz Macedonije in Hercegovine. Dosedanje formalnosti pri izvozu se je odklonilo ter nam bo mogoče letos konkurirati na svetovnih tržiščih z vsemi ostalimi državami, ki tobak pridelujejo.

Telovadni odsek Orel v Trbovljah priredi dne 2. septembra 1923 na svojem novem letnem telovadišču, javno telovadbo. Vsi prijatelji Orlov iskreno vabljeni. Posebno vabimo sosedne odseke in društva, da se naše prireditve v večjem številu udeležijo.

Občinske urade opozarjamo, da dobijo v Cirilovi tiskarni v Mariboru tiskovine za seznam oseb, ki so kuluku podvržene.

Iz Maribora.

Načelnik v trgovinskem ministrstvu Savič na mariborski razstavi. Vzorčno izložbo v Mariboru je obiskal tudi načelnik v trgovinskem ministrstvu gospod Milivoj Savič. Mož igra v ministrstvu na glavno flauto.

Je strašno hud srbijanski centralist. To je pokazal tudi Mariboru. Razstavo je v splošnem kritikoval kot pogrešno. Prijali mu niso latinski in slovenski napisi. Čisto slovenske napise je smatral za »švabske«. Ni mu bilo ljubo, da so bili napisi v cirilici tako redki. Savič je naziranj, da je cirilica svetovno občevalno pismo. Ko je gospod Savič prišel do razstavljenih izdelkov slovenskih čevljarjev, se je hudoval, češ: »Zakaj to švabčarenje. Beseda »čevlji« je švabski (nemški ??) izraz. Edino beseda »cipele« je prava slovanska beseda!« Okolistoječe je pri tej učenici razlagi silil smeh. Tudi drugi napisi v mednarodnih izrazih mu niso prijali. Nekateri razstavljalci so vsled tega kritikovanja nato ogorčeno zapustili razstavišče. Mi bi gospodu Saviču svetovali naj začne raje čistiti med Srbi v Beogradu in po Balkanu sploh. Tam bo imel prilike dovolj. Saj pravijo, da Srbi rabijo danes v govoru in pisavi skoro polovico turških in nemških besed. Spomnimo ga samo na nekatere: Kuluk, trogter, krenbirštle, hečka vineršniela, šlafjar, šnajdar, beš, štofovi itd. O Saviču, katerega so gg. demokrati, člani razstavljalnega odbora kovali v zvezde, je znano, da je zagrižen nasprotnik Slovencev. Njegova namera je, da se vsa boljša industrija in večja podjetja prenesejo v Beograd, ali sploh na Balkan. Ako se ne more strojev premestiti, pa deluje Savič sistematično na tem cilju, da se sedež vseh večjih podjetij prenese v Beograd. Savič je centralist najgrše sorte. Kake cilje zasleduje s tem? Podjetja morajo finančne sile osredotočiti v Beogradu, tam graditi velika poslopja, tam in samo tam plačevati občinske in druge doklade. Slovenija mora v industrijskem in finančnem oziru popolnoma obubožati. To je deviza gospodina Saviča. Naše občine in okraji bi izgubili velik del svojih dohodkov (doklad). In kaj bi sledilo temu? Enake teorije je razkladal g. Savič začudenim »pridobitvenim« krogom mariborskim in Grajski kleti zbranim pri banketu. Žalostno je gledal Saviča Weixl, žalostno industriji dr. Pipuš, Križnič in drugi. Sedaj bodo menda tudi Weixlovi »pridobitvenik« krogi sprevideli jasno, da srbiski beograjski centralizem vodi Slovence v gospodarsko smrt. Obžalovanja vredno je, da se kljub vsemu temu še najde med Slovenci toliko ljudi, ki si še štejejo v čast poljubovati bič, ki nas tepe.

Starši in dijaki, ki stanujete v Mariboru in okolici, pozor! Ker bo v začetku šolskega leta pri nakupovanju šolskih knjig in potrebščin v prodajalni gotovo zopet velik naval, zato uljudno prosimo, da se tisti, ki stanujejo v mestu ali v okolici, že pred začetkom šolskega leta nakupijo vse potrebno, da jim ne bo treba po celo uro čakati in se drenjati v trgovini. — Tiskarna sv. Cirila.

«Volksstimme» se vsakokrat obregne ob nas, — a tako zmerno in nerodno, kakoršna je pač vsakokrat od začetka do kraja, da bi se mi na vse to niti ne zmečili, če ne bi bilo tu pa tam tudi nekaj zlobnega podtikovanja, kot n. pr. zadnjič, ko se lovi okrog našega poročila o občinski seji, ki je naklonila 5000 dinarjev rudarjem, ki zopet štrajkajo. «Volksstimme», ki ne vidi za delavstvo in delavski pokret važnih dejstev od blizu in daleč, se je zagrizla v besedo »zopet«, kot da bi se s to besedo kaj slabega mislilo o rudarskem boju za existenco, ter nima toliko resnicoljubnosti ali pa spomina, da bi vedela in vsaj tiho priznala, da smo mi že večkrat javnosti razložili, zakaj rudarji »zopet« štrajkajo. Pravična stvar rudarjev je nam bolj na srcu kot pa »Volksstimme«, ki je ne zna ali pa noče obravnavati. Noče morda tudi zato, ker socijalpatritjoti med rudarji nimajo pristašev in ker se socijalpatritjoti pod vplivom svojih prvakov a la dr. Korun, ki je znan zaveznik demokratske bankokracije, ne smejo zalagati za pravične delavske težnje. Mi n. pr. še tudi nismo in ne bomo imeli oglasov Trboveljske premogokopne družbe, kot jih je imel »socijalistični« »Napreje«, — in če bi Volksstimmovci danes rekli, da je »Napreje« nekaj drugega, pa vendar ne bodo mogli tajiti, da njihov dr. Korun ni isti z onim poprej pri »Napreju«. Nadalje opozarja »Volksstimme« železničarje na članek »Slov. Gospodarja« povodom stavke leta 1920. Ta članek je trdil, da so imeli železničarji tedaj — leta 1920 — še povoljno existenco. Taka je bila tudi splošna sodba in če jo je tudi »Slov. Gospodar« delil in izrazil, kaj potem? Saj celo sami železničarji priznajo, da so tedaj lahko živeli, kar danes na noben način ni mogoče, ker so plače od silno rastoči draginji ostale iste. V Slov. Gospodarju» ne najdete nobene zavisti ali mržnje proti delavstvu, pač pa najostrejšo borbo proti režimu, ki delovnim slojem ne da živeti. V pogledu odpora proti nasilju in krivicam bi se socijalpatritjoti tudi od »Gospodarja« lahko učili, in če ne bi bili tihi zavezniki režima, bi imeli toliko dela in boja proti socijalnim krivicam, da ne bi ostalo časa za pikolovstvo po starih letnikih drugega časopisa.

Še enkrat korupcija v mariborskem obč. svetu! Poročali smo zadnjič, da je demokratska in socijalistična večina v občinskem svetu oddala popravila šolskega poslopja na Zrinjskem trgu Živiču, dasiravno je zahteval 32.000 K več kakor drugi. To postopanje smo označili mi za korupcijo, kar tudi je. G. Bahun je radi tega v »Volksstimme« grozno hud na nas. On zagovarja to korupcijsko postopanje socijalistične stranke in pravi, »da je delo Živiča boljše, kakor delo drugih ponudnikov, zato pa tudi več vredno.« Očka Bahun! Ta zagovor pač ne drži. Mestni stavbeni urad je v razpisu nalančno povedal, kaj se mora na šoli popraviti in mariborski stavbeni urad bo vendar imel še take strokovnjake, ki bodo vedeli povedati, ali je vse delo izvršeno in dobro izvršeno ali ne. Dokler se delo ne pregleda in ne spozna za dovršeno, se tudi ne plača. Mislimo, da šolo pobeliti še bo znal tudi kdo drugi in ne samo g. Živič. Mi še torej enkrat pribijemo: S tem, da je socija-

listično-demokratska večina izročila omenjena dela g. Živiču, je oškodovala občino za 32.000 K in to je čisto navadna korupcija. Volilci, zapomnite si to!

Milijonska poneverba pri mestnem električnem podjetju. V tem podjetju je bil nastavljen neki tujec po imenu Giger. Ta Giger je delal čisto po svoje. Napravil je raznim strankam električne instalacije na lastni račun, električni material pa je jemal iz občinskega magazina. Škoda, ki jo je Giger povzročil občini, znaša okroglo en milijon kron. Tako gospodarstvo vlada pri občinskih podjetjih pod režimom g. Bahuna, Grčarja in gg. demokratov. Pravijo, da je g. Bahun zdaj zato nastavlil svojega mladega sina v mestnem električnem podjetju, da bo mogel zanaprej po sinu kontrolirati gospodarstvo tega zavoda, njegova hčerka pa mora nadzirati v knjigovodstvu g. Boltavzerja. Res dober gospod so naš očka Bahun, ki kar dva svoja otroka žrtvuje v korist občine, ne da bi njegov sinko ali hčerka dobila le en vinar od mestne občine za svoje velikansko delo! Kdor Bahunu verjame, da njegovi otroci delajo zastoj za občino, se pa »sapermensko« moti!

Čuden socijalpatritjot. Na mariborskem glavnem kolodvoru je nameščen neki g. Lebar. Pod rajno Avstrijo ni hotel znati slovenski, akoravno je rodom iz Preleke. Kadar se je moral službeno peljati iz Maribora proti Trstu, se je vedno izražal: »Heute fahre ich zu den Windischen.« Možakar je socijalpatritjot Bahunovega kalibra, v resnici pa policajdemokrat, ker mu štrilita vedno iz žepa »Jutro« in »Narod.« Mi bi se s tako socijalistično in demokratsko mešanico niti ne pečali, ako bi g. Lebar ne imel opravka s posebnimi vlaki za katoliški shod v Ljubljani. Ti posebni kongresni vlaki so g. Lebarju posebno na srcu in se že par dni sem izraža napram mlajšim železničarjem, češ: Le hitro spat, potem pa na delo, da bomo sfurali Koroščevo bando proti Ljubljani. Da, da, g. Lebar, Koroščeva banda je res velika in nekaj večja od socijalpatritjotske. Ako bi obhajali socijalpatritjoti svoj kongres kje v Jugoslaviji, bi ne rabili nobenega posebnega vlaka, ampak bi se jih lahko prepeljalo v par samokolnicah. Koroščeve bande še bodo debele preglavice g. Lebarju kot socijaldemokratu.

Posebnosti na mariborski razstavi. Na veselicnem prostoru industrijsko-obrtne vzorčne izložbe se obetajo za soboto in nedeljo ozvečer najrazličnejša presenečenja. Veseličnemu odseku se je posrečilo, da bo priredil na željo mariborskih krasotice konkurenco za lepoto. Da pa moški ne bodo prikrajšani, se priredi za moške konkurenco za debelost. No, glede kritike ženske konkurenice se ne bomo spuščali v prerokovanja, a glede debelostne moške konkurenice pa vemo iz čisto zanesljivih virov, da so razni krščenji in obrezani kapitalisti stavili že precejšnje svote in sicer eni na dr. Kukovca, da bo zmagal pri moški konkurenci, drugi pa na dr. Kodermana. Izid bomo objavili, ker smo tudi naznačili o konkurenci na prošnjo veselicega odseka. Razsodba o konkurenčnem boju med dr. Kukovcem in dr. Kodermanom ne bo lahka in bo veliko presenečenje.

Čebelarški shod. V svrhu ustanovitve zveze podružnic Čebelarkega društva za Slovenijo se vrši v nedeljo, dne 26. avgusta 1923, ob 10. uri predpoldne v dvorani mariborskega okrajnega zastopa (Koroška cesta) čebelarški shod. Po shodu predava g. potovalni učitelj Jurančič.

Gledališke večer v Lekarniški ulici. V soboto dne 1. septembra ob osmih zvečer priredi naedbudni naš Ljudski oder v dvorani Kat. pomočniškega društva v Lekarniški ulici 6 svoj III. gledališki večer. Večer naj pokaže javnosti, s kakšnimi talenti bo Ljudski oder to zimo nastopal in bodo zato na sporedu najrazličnejše točke, med drugim odlomki iz dram: Cankarjev »Kralj na Betajnovi«, Medvedova »Za pravdo in srce« ter Wildgansovo »Uboštvo«. Dalje uprizori komedijo »Ustreliti se hoče«. Nastopi tudi novosestavljeni pevski zbor. Novost bo nastop dece. — Vstopnice za ta večer se bodo dobile celi prihodnji teden v Lekarniški ulici od 10. do 12. ure dopoldne in ob večernih urah.

Velika ljudska tombola v prid skladu za nakup avtomobila za brizgalno Prostovoljnega gasilnega društva na Pobrežju pri Mariboru se vrši v nedeljo, dne 2. septembra t. l. v gozdu g. Holca na Gornjem Pobrežju, dohod iz Nasipne ulice pri hišah gg. Schwertner in Čeh. S tombolo je zvezana tudi gozdna veselica za godbo, plesom in drugim raznolikim razvedrilom. Za okrepčila je vsestransko poskrbljeno. Začetek veselice bo o 6 pol trih popoldne, začetek tombole ob 5. uri popoldne. Vstopnina 5 din. za osebo. Tablice za tombolo po 1 dinar komad se dobijo pri gg. trgovcih na Pobrežju od danes naprej. Tombola je bila že nastavljena na spored zadnje veselice dne 8. julija, društvo pa vkljub temu, da je napravilo tozadevno prošnjo že 6. aprila, ni pravočasno dobilo dovoljenja, ampak šele 10 dni po veselici. Seveda veljajo že takrat kupljene tablice tokrat, kar naj p. n. odjemalci blagohotno vpoštevajo. Jugoslovanski »Amtsschimmel« pač res počasi krevska. Ker je čisti dobiček namenjen za okrepitev avtomobilskega sklada, prosi za mnogobrojni obisk — načelstvo.

Cirkus Cossmy je svetovno podjetje, in potuje po vseh deželah. Sedaj se nahaja na svoji prvi evropski turneji po vojni in je že skoro vse dežele obiskal. V soboto zvečer otvori Cossmy svoje predstave tudi v Mariboru. Cirkus potuje s svojim velikim posebnim vlakom in obiskuje samo večja mesta. Poseduje veliko živali, posebno divje in eksotične, kakor tudi konj. — Predstave so na višku. Umetniki proizvajajo svoje senzacije v zraku in na zemlji ter na konjih. Obisk tega cirkusa priporočamo najtopleje.

Kakor izveemo, je gospod F. Rozman ustanovil v Mariboru, Aleksandrova cesta 57 novo tovarno kandi-tov. Priznana solidnost in podjetnost lastnika, nadalje najmodernejši obrat nam nudi sigurnost najfinejšega izdelka, zato priporočamo trdko najtopleje!

Veselica na izložbi. V nedeljo, dne 26. avgusta t. l., od 19. ure dalje na razstavišču I. O. V. I. velika ljudska veselica z bogatim sporedom.

Nov zobotehnični atelje je otvoril v Mariboru g. Makso Wolf na vogalu Frankopanove in Valvazorjeve ulice. V novem zobotehničnem ateljeju se bodo izdelovale zlate kroné, umetno zobovje, zlati mostički itd. — Več v inseratnem delu.

SOLA.

Vpisovanja šoloobveznih otrok otrok se vrše na osnovnih šolah in otroških vrtcih dne 1. septembra t. l.; na meščanskih šolah dne 10. in 11. septembra t. l. (sprejemni, naknadni in ponavljalni izpiti na meščanskih šolah so pa od 1. do 10. septembra in sicer v šolskih poslopih, kamor bodo zahajali dotični učenci (učenke), ob času, ki je razviden iz razglašane na šolskih vratih. Šolski okoliši se razdele takole: a) Desni breg Drave (Magdalensko predmestje): 1. Vsi slovenski šoloobvezni dečki za osnovne šole se morajo prijaviti v deški osnovni šoli III. na Ruški cesti. 2. Vse slovenske šoloobvezne deklice za osnovne šole se morajo prijaviti v deški osnovni šoli II. na Magdalenskem trgu. 3. Kar se tiče nemških otrok, glej spodaj. 4. Otroški vrtci se v Valvazorjevi ulici. b) Levi breg Drave (mesto): 1. Vsi dečki, ki posejajo meščansko šolo, se javijo v deški meščanski šoli v Krekovi ulici. 2. Vse deklice, ki posejajo slovensko meščansko šolo, se javijo v deški meščanski šoli II. v Cankarjevi ulici. 3. Vse deklice, ki posejajo nemško meščansko šolo, se javijo v deški meščanski šoli I. v Miklošičevi ulici. 4. Za dečke, ki posejajo slovensko osnovno šolo, velja črta Kopališka ulica — Ciril Metodova ulica kot meja. Dečki, kateri stanujejo vzhodno od te črte, (proti glavnemu kolodvoru), se javijo v deški osnovni šoli v Razlagovi ulici, oni pa, ki stanujejo vzhodno (proti Koroškemu predmestju), v deški osnovni šoli IV. v Samostanski ulici. 5. Za deklice, ki zahajajo v slovensko osnovno šolo, velja Gosposka ulica kot mejna črta. Zahodno: dekl. osnovna šola I v Miklošičevi ulici, vzhodno: dekl. osn. šola IV. v Cankarjevi ulici. 6. Vsi nemški dečki za osnovne šole iz vsega mesta se morajo prijaviti v deški osn. šoli II. v Razlagovi ulici. 7. Vse nemške deklice za osnovne šole iz vsega mesta se morajo javiti v deški osnovni šoli III. na Zrinjskega trgu. 8. Otroška vrtca sta dva, eden v Erjavčevi ulici (Melje), drugi pa v Cankarjevi ulici. c) Učence (učenke) morajo prijaviti starši ali njih namestniki. Za prvi vstop je treba predložiti pri vpisovanju krstni list in izpričevalo o cepljenju, za druge pa zadnje šolsko izpričevalo. Napram staršem, ki se ne odzovejo pravočasno dolžnosti vpisovanja svojih šoloobveznih otrok, bo postopala šolska oblast po veljavnih predpisih. c) Posebej se še opozarja na to, da smejo ravnateljstva in šolska vodstva sprejemati po naročilu višjega šolskega sveta v Ljubljani le one učence (učenke) v nemške razrede, za katere se predlože veljavni dokazi, da so njih starši pristnega nemškega pokolenja. d) Učencev (učenek), ki stanujejo izven mesta Maribor, ne bo možno sprejemati mnogo, ker ni prostora. Za vsakega takšnega sprejetega otroka bo treba plačati letni prispevek za šolske potrebščine po 100 D. Vsa nadaljnia na vodila glede na odpust ali znižanje tega prispevka imajo ravnateljstva in šolska vodstva. e) Ako je v prvih razredih osnovnih šol dovolj prostora, se morejo sprejeti na podlagi posebne pismene prošnje na mestni šolski svet tudi otroci, ki sicer še do 1. septembra t. l. niso dopolnili 6. leto, a bodo dosegli to starost vsaj do dne 31. decembra.

Na deški meščanski šoli v Mariboru je pričetek ponavljalnih izpitov v sredo, dne 5. septembra t. l. ob 8. uri. Izpiti trajajo po potrebi do petka, dne 7. septembra. Vsi dijaki, ki hočejo položiti izpit, se morajo zgledati prvi dan, na vsak način pa v teku navedenih treh dni izpitovanja. V teh dneh se vršijo tudi morebitni drugi izpiti. V ponedeljek, dne 10. in v torek, dne 11. septembra, je vpisovanje za vse razrede. Učenci, ki vstopijo v I. razred, se morajo izkazati z zadnjim šolskim izpričevalom, krstnim listom, domovnico in z izpričevalom o cepljenju. V I. razred se sprejmejo učenci, ki so dovršili 5. šolsko leto in imajo v jeziku in računstvu vsaj red 2; v drugih predmetih bodi povprečni red takisto 2. Iz okoliških občin bo sprejetih le toliko učencev, kolikor bo dovoljeval prostor. V sredo, dne 12. septembra, pa pričetek rednega pouka. Ker je višji šolski svet v odloku z dne 2. VIII. 1923, št. 6781, odmeril za izpitovanje in vpisovanje zadosti dolgo dobo, se ravnateljstvo ne bo oziralo na poznejše prijave glede izpitov ali vstopa. — Ravnatelj.

Državno moško učiteljsiše v Mariboru. Dne 6. sept. se vrši vpisovanje tujih gojencev v II. in III. letnik; v IV. letnik se ne sprejmejo novi gojenci. Dne 7. so ponavljalni izpiti in naknadni izpiti, 8. je vpisovanje v I. letnik, 11. pa vpisovanje vadničarjev in bivših gojencev. Podrobni podatki na črni deski zavoda. — Ravnateljstvo.

Državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Pismeni ponavljalni in ostali izpiti se prične v petek, dne 7. septembra točno ob 8. uri. Spored ustnenih izpitov je objavljen na razglasni deski v šolskem poslopiju. Vpisovanje učencev in učenek, ki so že obiskovali zavod, bo dne 11. sept. od 10. do 11. ure. V sredo dne 12. septembra se otvori novo šolsko leto s službo božjo. V četrtek, dne 13. septembra se prične ob 8. uri redni pouk. Novih priglasov za vstop v prvi letnik ni več možno upoštevati. Pripravljalni razred je ukinjen.

KNJIŽEVNOST.

Casopis za zgodovino in narodopisje. Izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. Urejuje prof. Franc Kovačič. XVIII. letnik, snopič 2. — Ta snopič obsega konec M. Premrou-ovega članka »Nekaj dokumentov o glagolici na Slovenskem« (str. 65 do 70), kjer pisatelj kaže vzroke, zakaj je glagolica med Slovenci v 17. stol. izginila. Dr. J. Glonar nadaljuje v »Literarnih odnošajih med štajerskimi Slovenci in Nemci v predmarčni dobi« (str. 70—70) objavljanje pism Dav. Trstenjaka dr. Puffu. V članku »Problemi ob zori naše zgodovine« (str. 78—100) kaže dr. Fr. Kovačič najprej razne nazore o prihodu Hrvatov in Srbov v današnje ozemlje in me-

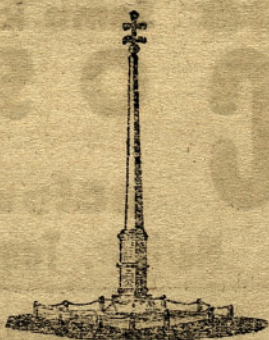
POZOR!

SVINJEREJA

daje le tedaj dobiček, če nobena svinja ne zboli.

●beliskove kapljice za svinje «Sussanol»

(iz lekarne pri «Obelisku» v Celovcu) učinkujejo in zavarujejo pred zgubo.

To dokazuje tisoč zahvalnih pisem.

Izborno sredstvo proti kugi.

V steklenicah po 7 D.

Glejte na varnostno znamko «Obelisk»

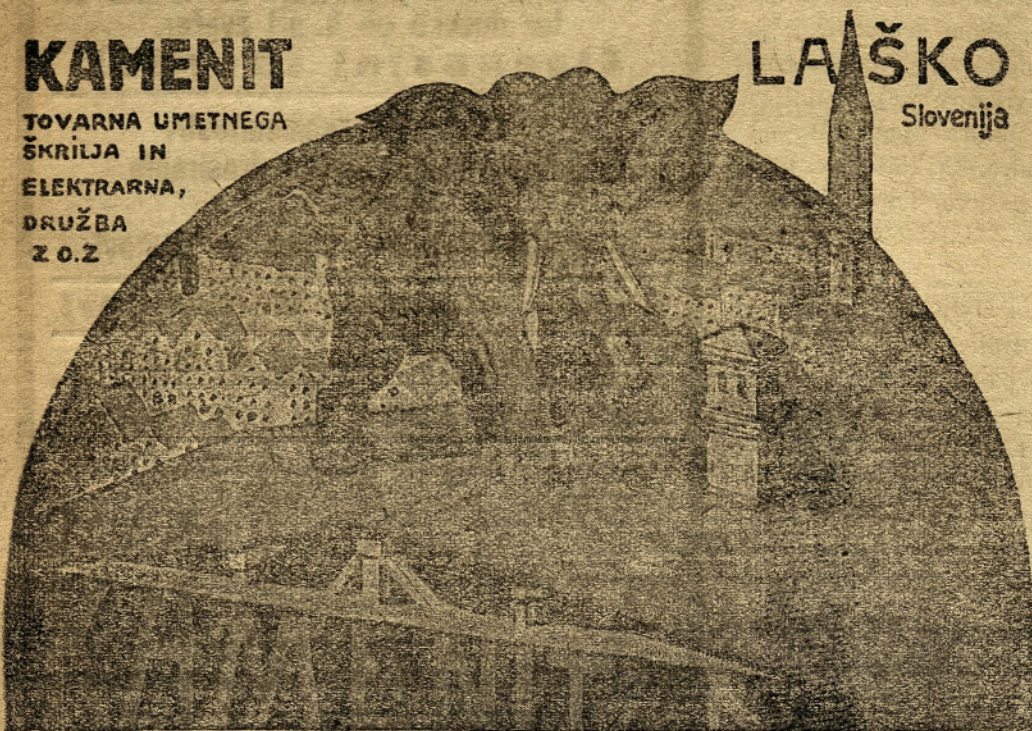
Glavna zaloge za SHS: Lekarne „Pri zamorcu“ K. WOLF, MARIBOR.

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA ŠKRILJA IN ELEKTRARNA, DRUŽBA Z.O.Z

LAŠKO

Slovenija

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke

Kvišku srca po Din. 27, 36, 39 in 40.
Rajski glasovi po Din. 38, 50 in 52.
Priatelj otroški po Din. 6.50 in 7.50.
Ključek azbeški po Din. 20, 30.
Angelj varih po Din. 11.

b) Za odrasle

Bogomila po Din. 15, 22, 25.
Pobožni kristjan po Din. 12.
Čiščena Marija po Din. 14, 48, 60.
Marija varhinja po Din. 10, 36.
Sv. Alojzij po Din. 15, 34.
Nebesa, naš dom po Din. 42.
Skrb za dušo po Din. 15, 22, 30.
Sv. ura (velike črke) Din. 12, 15, 30.
Mali duhovni zaklad (velike črke) D 12.
Marija Kraljica po Din. 42.
Venec pobožnih molitev po Din. 40.

Venec pobožnih pesmi Din. 15.

Sv. Pismo, Evangelji in Dejanja apostolov po Din. 10.

Kvišku srca! Peamarica (zl. obr.) D. 19.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del, Din. 32.

Družba vednega čiščenja, 2 molitveni del, Din. 3.

Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src Din. 5.

Vir življenja Din. 18.

Duša popolna Din. 20.

Duša spokorna Din. 20.

Bog med nami Din. 12.

Večno življenje (rdeča obr.) Din. 24.

(zlata obr.) Din. 33.

Slava Gospodu Din. 18.

Nebeška hrana I. in II. del Din. 15.

Priprava na smrt Din. 16.

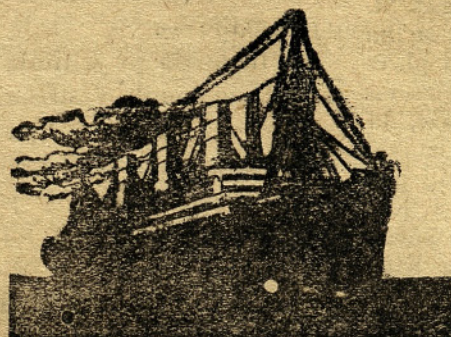
Otvoritev naznanilo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da otvorim z današnjim dnem na vogalu Frankopanske-Valvazorjeve ulice v Mariboru

ZOBOTEHNIČNI ATELJE

ter bodem izvrševal vsa dela, kakor: zlate krone, umetne zobe, zlate mostičke in izdelave iz kavrčka izvrstno izdelano in po najnižjih cenah.

MAKSO WOLF, zobotehnik.

Hamburg — Amerika Linija

to

United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna poročila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB

„B“ Cesta pri državnem kolodvoru

ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160.
— Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 18. — Gruž: Ivo Lovričević. — Bitolj: Ojorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Val. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 550

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%

Stalnejše vloge po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetnejše. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga

MASTEK & KARNIČNIK, MARIBOR, GLAVNI TRG 16

Nizke cene! Solidna postrežba. — Poštni nameščenci na obroke!